

Ιστορική αναδρομή και πολιτική αποτίμηση με το βλέμμα στους νέους αγώνες που έχουμε μπροστά μας

Ο Άγγελος Χάγιος, ιστορικό στέλεχος της κομμουνιστικής αριστεράς στη χώρα μας, **μέλος της Π.Ε.** του **Νέου Αριστερού Ρεύματος για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση** και του **ΠΣΟ** της **ΑΝΤΑΡΣΥΑ**, μίλησε σήμερα, 21 Απριλίου 2021, στο ραδιοφωνικό σταθμό **Κανάλι 1 90,4** και το δημοσιογράφο **Βασίλη Ταλαμάγκα**.

Η εκπομπή «**Πειραιάς24**» ήταν αφιερωμένη στη μαύρη επέτειο της συμπλήρωσης **54 χρόνων** από την εκδήλωση του στρατιωτικού πραξικοπήματος της **21ης Απριλίου 1967**, με αναφορές και σε όσα ακολούθησαν στη διάρκεια της επτάχρονης δικτατορίας.

Με πυξίδα τις καίριες δημοσιογραφικές ερωτήσεις, η συζήτηση περιστράφηκε στις εμπειρίες από τον αντιδικτατορικό αγώνα, τα **πολιτικά συμπεράσματα** από την αντίσταση, ιδιαίτερα από την οπτική γωνία **της αριστεράς**, αλλά και τη σημερινή πραγματικότητα και τους **νέους αγώνες** στους οποίους αυτή μας καλεί.

Σε αυτό το πλαίσιο ο Άγγελος Χάγιος αναφέρθηκε στη συμμετοχή του, όπως και πολλών αγωνιστών στις Φοιτητικές Επιτροπές Αγώνα, τις γνωστές **ΦΕΑ** καθώς και στην προσωπική του ένταξη στην **Κομμουνιστική Νεολαία Ελλάδας** στη διάρκεια της δικτατορίας.

«**Πρωτότυπο και προχωρημένο πείραμα**», χαρακτήρισε τη **δημιουργία κομμουνιστικής οργάνωσης**, «σε συνθήκες δικτατορίας να συγκροτείται επαναστατική κομμουνιστική οργάνωση, αυτό άφησε θετικά ίχνη στο κίνημα, θετική εγγραφή στην Ιστορία της αριστεράς. Η τότε Κομμουνιστική Νεολαία είχε μέσα στους κόλπους της και **εκείνη την τάση που αργότερα, το 1989, εκδηλώθηκε με τη ρήξη** που υπήρξε τότε με την πολιτική του ΚΚΕ, για μια άλλη αριστερά, κομμουνιστική, επαναστατική», σημείωσε. Για να αναφερθεί στη συνέχεια στη συμβολή των αγωνιστών από άλλες οργανώσεις, τον **Ρήγα Φεραίο**, τις οργανώσεις της **εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς, το ΕΚΚΕ**, την μετέπειτα **ΟΣΕ** («Οργάνωση Σοσιαλιστική Επανάσταση»), το **ΕΕΚ** κ.ά. και στην «**αποδελτίωσή**» τους από τους μηχανισμούς της Χούντας.

«Γενικά, **ο αριστερός κόσμος κατά βάση** έδωσε τη μάχη στη διάρκεια της Χούντας, ιδιαίτερα στο φοιτητικό κίνημα. Αυτή η εγγραφή, αυτή η συμμετοχή της αριστεράς είναι **ανεπανάληπτη** και δε

μπορούν να την **αμαυρώνουν** τώρα διάφορα **χουντικά κατάλοιπα** που συμμετέχουν στην κυβέρνηση του Μητσοτάκη, **τύπου Βορίδη** δηλαδή. Θα 'πρεπε να πλένουν το στόμα τους πριν μιλήσουν γι' αυτό.»

«Ούτε λίγο ούτε πολύ, κυβερνητικοί παράγοντες και η κυβερνητική προπαγάνδα από το πρωί επαναλαμβάνουν στα ραδιόφωνα το παραμύθι ότι από το χώρο τους –ο Καραμανλής δηλαδή– αποκατέστησαν τη δημοκρατία. Για να μη λέω πολλά λόγια πολιτικής ανάλυσης: **Φανταστείτε να πάνε όλοι οι εν ζωή αγωνιστές της αντιδικτατορικής γενιάς** και του Πολυτεχνείου, την ημέρα που θα κάνει «**αντικατάληψη**» στο Πολυτεχνείο η **Πανεπιστημιακή Αστυνομία του Χρυσοχοϊδης και του Μητσοτάκη.**»

«**Φέρνεις τα βιώματα της εποχής εκείνης, στο σήμερα, στα σημερινά δεδομένα...**», σχολίασε ο Βασίλης Ταλαμάγκας.

«Μα, αυτό συμβαίνει κάθε φορά: **και τότε, στην εποχή της δικτατορίας, οι παλιοί αγώνες ζωντανεύανε, έδιναν έμπνευση και καθοδηγούσαν**», απάντησε ο Άγγελος Χάγιος, συμπληρώνοντας:

«Σήμερα έχουμε μια **αντιμεταρρύθμιση, μια "αντικατάληψη"** των δικαιωμάτων και των κατακτήσεων που είχε η γενιά της αντιδικτατορικής πάλης στη **Μεταπολίτευση**. Θα έχετε προσέξει τι **μίσος** υπάρχει κατά της Μεταπολίτευσης. Γιατί; Διότι δεν χάρισε κανένας από την ηγεσία των αστικών κομμάτων –που μάλιστα κάνανε την πάπια τότε, δε μιλάγανε στις νεολαιίστικες εξεγέρσεις, ειδικά στο Πολυτεχνείο. **Έκανε καμιά δήλωση ο Καραμανλής, ο λεγόμενος «Εθνάρχης»;**– τις δημοκρατικές κατακτήσεις του φοιτητικού κινήματος, το δικαίωμα στη συνέλευση», κάνοντας αναφορά στην κατάργηση του **Νόμου 815** του Καραμανλή από το φοιτητικό κίνημα και του **Νόμου 330** του Λάσκαρη, που φιλοδόξησε να καταργήσει την ταξική πάλη, από το εργατικό κίνημα.

«Είχαμε κατακτήσεις τότε, και στον κοινωνικό τομέα και στον περιορισμό της καταστολής», είπε. «Αυτό οφείλεται **σε ένα και μοναδικό λόγο**. Στο ότι φούντωσε το αντιδικτατορικό, φοιτητικό καταρχάς και στη συνέχεια λαϊκό κίνημα, ιδιαίτερα μετά το 1972 -73 και μετά το Πολυτεχνείο ακόμα, και **απειλούσε σύμπασα την αστική νομιμότητα**. Πουθενά στα ντοκουμέντα των αντιδικτατορικών κινητοποιήσεων και των εξεγέρσεων, στις συνελεύσεις της πρώτης και δεύτερης κατάληψης της Νομικής και του Πολυτεχνείου, **πουθενά δεν αναφέρεται ως πολιτικός στόχος η επάνοδος στο προ της δικτατορίας Κοινοβούλιο**.

«Αυτό που έφερε κατακτήσεις δημοκρατικού και κοινωνικού χαρακτήρα στη Μεταπολίτευση, ήταν ο **τρόμος που ένιωσαν όλες οι δυνάμεις του αστικού πολιτικού συστήματος**, από τη Νέα Δημοκρατία, το Κέντρο τότε, το ΠΑΣΟΚ στη συνέχεια αλλά και το "βαθύ κράτος" εδώ, καθώς και οι σύμμαχοί τους, **ΗΠΑ, ΝΑΤΟ** κλπ, από τον εξεγερτικό δρόμο που είχε πάρει το κίνημα στον τελευταίο χρόνο της δικτατορίας. Όχι μόνο δεν ήθελε να επιστρέψουμε στην **προχουντική κοινοβουλευτική δημοκρατία** αλλά απειλούσε με βαθύτερες αλλαγές ριζοσπαστικού χαρακτήρα. Μόνο αυτή η απειλή είναι που φέρνει κατακτήσεις και υποχρέωσε και τον Καραμανλή και τον Παπανδρέου σε επόμενη φάση να υποχωρήσουν σε διάφορα ζητήματα. Γιατί υποχώρησε ο Καραμανλής λ.χ. και αποδέχτηκε τη θέση του φοιτητικού κινήματος, ότι δεν επιτρέπουμε να έρθει **κανένας εκπρόσωπος του κράτους**, της δικαστικής εξουσίας, όταν κάνουμε **εκλογές στους φοιτητικούς συλλόγους**; Το φοιτητικό κίνημα στη Μεταπολίτευση δεν δέχτηκε κανένα νόμο του αστικού κράτους που θα καθορίζει τις δημοκρατικές διαδικασίες του φοιτητικού κινήματος και αυτό είναι κατάκτηση παγκόσμιας σημασίας και ξεχνιέται, σήμερα που θέλει να το καταργήσει η κυβέρνηση και όλο το πολιτικό σύστημα.»

«Ο ρόλος της αριστεράς δεν περιορίζεται στο αντιδικτατορικό κίνημα», τόνισε σε άλλο σημείο. Για να προσθέσει: «Ούτε, πολύ χειρότερα, ο ρόλος της αριστεράς είναι να κάνει **αριστερές κυβερνήσεις** για να **διαχειρίζεται τον καπιταλισμό και την κρίση του**, όπως συνέβη με τον **ΣΥΡΙΖΑ**.»

Ιστορικού χαρακτήρα υποχώρηση της αριστεράς, του κύρους του ήθους και της αξιοπιστίας της, χαρακτήρισε στη συνέχεια τη **συγκυβέρνηση με τον Κων. Μητσοτάκη και τη ΝΔ το 1989**, που πληρώθηκε άλλωστε και από την αριστερά, με τις αλληπάλληλες διασπάσεις που επακολούθησαν και, κυρίως, από τον λαό με τις νεοσυντηρητικές αναδιαρθρώσεις.

Χωρίς το **ΚΚΕ**, ο Συνασπισμός δεν θα γινόταν μόνο με τον Κύρκο και τον Κωνσταντόπουλο, απάντησε σε σχετική παρατήρηση του Βασ. Ταλαμάγκα για να αναρωτηθεί στρεφόμενος στα σημερινά:

Είναι λύση σήμερα, με την καταστροφική πολιτική του θανατηφόρου και δρεπανηφόρου ολοκληρωτικού καπιταλισμού, εν μέσω πανδημίας με τις καθημερινές εκατόμβες νεκρών, η αναζήτηση πάλι μιας **κυβέρνησης της αριστεράς**, όταν δοκιμάστηκε η εμπειρία του **ΣΥΡΙΖΑ** ο οποίος είναι ενσωματωμένος στη γραμμή της **Ευρωπαϊκής Ένωσης**, στη διαχείριση της κρίσης με ποσοτικού χαρακτήρα μόνο διαφορές, και γι' αυτό **έχει ψηφίσει το 50% σχεδόν των νομοσχεδίων** του Μητσοτάκη; Δεν είναι αυτή λύση. Λύση σήμερα είναι, αν θέλουμε να τιμήσουμε, αν θέλουμε να σκεφτούμε βαθύτερα την εμπειρία της αντιδικτατορικής πάλης, ένα κίνημα **οργανωμένου λαού** που μπορεί να κατακτήσει μια Ανάσταση πραγματική και όχι μεταφυσική, **την ανατροπή αυτής της επιδρομής** και του οδοστρωτήρα για την υπεράσπιση των αναγκών που απειλεί το σύστημα, μαζί και η αντιπολίτευση που είναι ο ΣΥΡΙΖΑ, το ΚΙΝΑΛ κλπ. **Από εκεί προκύπτει η άλλη αριστερά** για την οποία μιλάμε εμείς, ανέφερε μεταξύ άλλων.

«Από ό,τι έχω καταλάβει», συμπλήρωσε στη συνέχεια, «όπως την πάθανε στη διάρκεια της δικτατορίας που νόμιζαν ότι θα καθάρисουν το έδαφος απ' το εργατικό λαϊκό κίνημα και την αριστερά, και αναδύθηκε μια **νέα δυναμική** και στο **κίνημα** και **στην αριστερά** που ζητούσε **άλλη** δημοκρατία, **άλλη** κοινωνική πολιτική και ριζοσπαστικές αλλαγές, έτσι θα την πάθουν και τώρα. Πάνε να καταργήσουν το **οκτάωρο** και θα τους βγει κίνημα που θα ζητάει **τετράωρη - πεντάωρη εργασία** σύμφωνα με τις δυνατότητες της εποχής μας. Πριμοδοτείται ο **ιδιωτικός** τομέας της υγείας και δεν στηρίζεται το **ΕΣΥ**; Συζητιέται ο **κοινωνικός χαρακτήρας της υγείας**. Πάνε να καταργήσουν τις δημοκρατικές και συνδικαλιστικές ελευθερίες; Επιδιώκουν να υποτάξουν τα συνδικάτα μέσω της ψηφιακής τρομοκρατίας και της επιτήρησης; Θα τους βγει κίνημα που θα ζητάει **εργατικά συνδικάτα έξω από τον αστικό νόμο, έξω από την επιτήρηση του κράτους**, με τους κανόνες και τη δημοκρατία των εργαζομένων, την **εργατική δημοκρατία**. Πάμε σε μια νέα εποχή που απαιτεί από την αριστερά, ιδιαίτερα την κομμουνιστική, να αρθεί στο ύψος των απαιτήσεων αυτού του οδοστρωτήρα ενός καπιταλισμού που είναι βάρβαρος, είναι ολοκληρωτικός και δολοφονικός, θανατηφόρος όταν έχουμε πανδημία. Οι δυνατότητες υπάρχουν για να σταθεί σε αυτό το ύψος, χρειάζεται όμως να αλλάξει ο συσχετισμός μέσα στην αριστερά.»

Απαντώντας σε δημοσιογραφική ερώτηση επίσης, συμφώνησε ότι το πραξικόπημα βρήκε **απροετοίμαστη την αριστερά**, αναφέροντας τους λόγους όπως θα ακούσετε στο ηχητικό απόσπασμα της εκπομπής που ακολουθεί. Κάνοντας μάλιστα μια ιστορική αναδρομή **στα Ιουλιανά**, σχολίασε πως σε συνθήκες ανάτασης του κινήματος δεν τόλμησε κανείς να κάνει απόπειρα πραξικοπήματος. Την υποχώρηση του κινήματος, την ολιγωρία της αριστεράς και τη συνακόλουθη απογοήτευση που επικρατεί στον κόσμο εκμεταλλεύονται οι επίδοξοι πραξικοπηματίες.

Ανέφερε επίσης πως ο **συμβιβασμός** απόπλισε την αριστερά και βρέθηκε απροετοίμαστη.

Ακούστε στο ηχητικό που ακολουθεί, ολόκληρη την ενδιαφέρουσα συζήτηση του **Άγγελου Χάγιου** με τον **Βασίλη Ταλαμάγκα**:

